

Parlament de la rectora en l'acte del trentè aniversari del Síndic de Greuges de la UPF

Barcelona, 21 de maig del 2026

Síndica de greuges de Catalunya,
Síndic de greuges de Barcelona,
Defensor del lector de l'ARA,
Professor Orden,
Síndics i síndiques de greuges de les universitats catalanes,
Benvolguda Milagros,
Amigues i amics,

Gràcies per acompanyar-nos avui en aquesta celebració del **trentè aniversari del Síndic de Greuges de la UPF**.

M'agradaria començar llegint un fragment que diu així:

"Resulta difícil trobar avui qui pretengui que la salvació terrestre pot arribar per via de la successiva i encomanadissa extensió geogràfica d'algun focus de perfecció ben organitzat ¿Per ventura, hi ha algun paradís a la vista?"

Aquest és un fragment de l'article "La balança de cap d'any" publicat a la revista *El Ciervo* el desembre de 1968 i escrit pel periodista i poeta Llorenç Gomis, el primer síndic de greuges de la Universitat Pompeu Fabra. Traduït al català, per cert, pel catedràtic honorari i també síndic de la nostra universitat Josep Maria Casasús.

L'any 1968 va arribar al seu final en un món molt convuls, enmig de la Guerra Freda i en ple auge del sentiment antiimperialista, especialment pel rebuig a la Guerra del Vietnam. També, marcat pel pols d'unes generacions joves que reclamaven un futur nou, més lliure, més just i més modern: així es va viure el Maig del 68 o la salutació del "Black Power" als Jocs Olímpics.

També era un temps on algunes d'aquestes diferències es van resoldre amb violència: el 68 va veure la mort de Martin Luther King i Robert Kennedy. És l'any de la invasió posterior a la primavera de Praga, o de la Matança de Tlatelolco, a Mèxic, on desenes d'estudiants van ser assassinats mentre es manifestaven.

Aquesta només és una mostra que intenta ser paradigmàtica d'una època - com escriu Casasús- d'incerteses i temences sobre com anava el món.

Potser per això no ens ha d'estranyar que sigui al voltant del 68 que la figura de l'*Ombudsman*, el "representant dels homes" per la seva traducció literal, faci el salt més enllà dels països escandinaus.

No és d'estranyar, deia, perquè és en períodes de crisi, de combustió social, quan els drets prenen més valor. Primer, perquè és quan el sistema trontolla, que els nostres drets es veuen més amenaçats. I, segon, perquè és quan veiem perillar els nostres drets, que fem passes endavant per defensar-los.

El naixement formal de l'*Ombudsman* es produeix a Suècia l'any 1809 i a inicis del segle XX, la figura s'estén pels països escandinaus. L'any 1962 fa el salt a Nova Zelanda i el 67 a Anglaterra. I abans d'entrar al segle XXI, el que avui coneixem com a Defensor del Poble ja és a països d'arreu i, també, a institucions internacionals com la Unió Europea o les Nacions Unides.

L'expansió de la figura del Defensor del Poble ha contribuït des de llavors a protegir-nos dels abusos d'autoritat i vetllar pel sistema democràtic arreu.

És precisament pel compromís inherent de la figura de l'*Ombudsman* amb la justícia, la democràcia i la pau, que des de la Universitat Pompeu Fabra vam constituir l'any 1996 un síndic de greuges. Perquè des de l'administració podem cometre errors, i el compromís amb la nostra comunitat és que podem esmenar-los.

La missió de la nostra universitat és formar professionals amb coneixements sòlids i competències transversals per poder desenvolupar el seu projecte de vida. Però també formar ciutadans, persones amb esperit crític i compromís social, que entenen que desenvolupar el propi projecte passa necessàriament perquè els altres puguin desenvolupar el seu. I aquesta formació s'ha de fer sense obstacles imposats per l'abús de poder o autoritat.

En aquest sentit, el síndic de greuges contribueix a fer de la societat, i de la universitat, un espai on això és possible: la convivència des de l'entesa, el respecte mutu i la garantia de protecció dels drets personals.

A tall d'exemple, la síndica de greuges de la UPF va atendre, el curs passat, 6 queixes i 40 consultes, i totes es van poder investigar i contestar. Unes dades que demostren que el compromís és honest i que funcionem amb eficàcia. I, també, que incorporem l'exercici de transparència necessari en fer públics els seus informes al claustre i al Consell Social, i accessibles a tota la comunitat UPF.

Per tota aquesta tasca, i responsabilitat, des d'aquí vull felicitar i agrair als síndics de greuges de la Universitat Pompeu Fabra. Per aquests 30 anys de feina.

Gràcies Caterina García, actual síndica de la UPF.

Gràcies Josep Maria Casasús, Paz Battaner, Jordi Sopena (2016) i Llorenç Gomis (2005), que han exercit aquesta representació en anys anteriors.

Per tots vosaltres, la Universitat és un lloc millor, cultiu i mirall de la societat que volem.

Vaig acabant. He encetat aquest discurs posant el focus a l'època del 68, però no passa inadvertida la seva vigència. El món de llavors i el món d'avui comparteixen un terra d'incertesa. L'auge dels populismes, la creixent desigualtat social i el canvi d'ordre internacional ens situen en un context de fragilitat envers tot el que hem conegut fins ara.

Davant d'això, cal que tornem a posar els drets fonamentals com a bandera. És en la defensa i la protecció d'aquests drets que hi ha futur. Per això, figures com el síndic de greuges es reivindiquen més necessàries que mai, perquè ens ajuden a continuar apostant pel present i construir un futur just i per a tothom.

Així acabava Llorenç Gomis el seu article, i amb les seves paraules m'agradaria tancar les meves:

"Quan poso en un platet de la balança de Cap d'Any tots els indicis de crisis i desànims, comprovo que, malgrat tot, la balança no s'inclina pas cap a aquesta banda. Perquè a l'altra trobem, també, tots els indicis que vulgheu d'una realitat poderosa i suficient: l'home no s'ha resignat pas".

Gràcies i per molts anys al síndic de greuges de la Pompeu Fabra!